Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 33 (5704)
ФЕВРАЛИИН 18
ПЯТНИЦА
1949 он

Сэн 20 мүнгэн

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомдо

Мал ажалай түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга тухай

ВКП(б)-гэй Обком болбол Бурят-Монголой АССР-эй бүхы эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудта, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ хандаһан мал ажалай түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые һайшаагаад, энээнине республиканска ба аймагуудай газетэнүүдэй хуудаһануудта толилхо гэжэ тогтоообо.

ВКП(б)-гэй Обком хадаа энэ хандалгые бүхы колхознигуудай ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхыень, мал ажал хүгжөөхэ түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө колхозуудай, мал ажалай фермэнүүдэй болон мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалаа.

Бурят-Монголой АССР-эй бүхы эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудта, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ

Мал ажалай түрүүшүүлэй республиканска суглааанда хабаадагшадай

ХАНДАЛГА

ХҮНДЭТЭ НҮХЭД!

«Дайнай һүүлдэ хүдөө ажахые түргөөн дэбжүүлхэ хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые ба Бурят-Монголой АССР-эй ЦК-жэлэй ойтой дашарамдуулан народуудай вождь нүхэр Сталинда эльгээгдэһэн бэшэг соо абаһан уялгануудаа дүүргэлтэ болгон республикын эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд, мал ажалай мэргэжэлтэд 1948 ондо ниитын мал ажалай тоо толгойн зарим тэды ургалтые ба тэрэнэй ашаг шэмын дээшэлэлтые туйлаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы дээрээ республика соо колхозуудта мал ажалай тоо толгойн ургалта адуу моридоор—5,2 процент, эбэртэ бодо малаар—12,5 процент, хони ба ямаадаар—14,2 процент, гахайгаар—121,2 процент болоһон байна.

Малые зундаа бэлшээхэ ба шахаха ябадал үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхидэ орходоо һайнаар үнгэрэгдэһэн байгаа. Тиимэһээ республикын колхозууд гүрэндэ мяха, һү болон брынзэ тушааха түсэбөө болзорлоонь урид дүүргэхэ арга-боломжотой болоо.

Түрүү аймагууд, колхозуудболон фермэнүүд нүхэр Сталинда эльгээгдэһэн бэшэг соо абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, малай тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар үндэр показательнуудые туйлаа.

Кяхтын, Байкало-Кударын, Хэжэнгын, Мухаршэбэрэй, Хориин ба бусад зарим аймагууд 1948 ондо ашаг шэмэ ехэтэ мал ажал хүгжөөлгынгөө түрэнэй түсэбые дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Кяхтын аймагай колхозуудта адуу моридой тоо толгой—5 процент, эбэртэ бодо малай — 19,4 процент, хони ба ямаадай —20,2 процент, гахайнуудай—172,5 процент олошорһон байна. Һаамхай үнеэн бүриһөө 800 литр һүн һаагдаа.

Хэжэнгын аймагай колхозуудта адуу моридой тоо толгой—15,8 процент, эбэртэ бодо малай — 12,1 процент, хони ба ямаадай—18,8 процент, гахайнуудай—150 процент олошорһон байна.

Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Каленов) 1948 ондо ниитынгээ малай тоо толгойе бүхы түрэлөөрнь 34 процент олошоруулһан байна. 100 эхэ мал бүриһөө 101 тугал, 211 хурьгад ба эшэгэд абтаа. Колхоз соонь һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1320 литр һүн һаагдаа.

Иволгын аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Краснояров) мал ажалые хүгжөөхэ түрэнэйнгөө түсэбые бүхы түрэлэй малаар үлүүлэн дүүргээ. 100 эхэ мал бүриһөө дунда зэргээр 98 тугал, 140 хурьга ба эшэгэд абтаа. Һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1456 литр һүн һаагдаһан байна.

Хориин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой мориной-товарна фермэ (фермые даагшань нүхэр Аюшиев) адуу моридой тоо толгойе олошоруулгын түсэб 103,9 процент дүүргэһэн, 72 үүнһээ 68 унага абаһан байна.

Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэ (фермые даагшань нүхэр Ефимов) малай тоо толгойе олошоруулха түсэбөө 106 процент дүүргээ. 100 үнеэн бүриһөө 102 тугал абтаһан ба һаамхай үнеэн бүриһөө 991 литр һүн һаагдаһан байна.

Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэ (фермые даагша нүхэр Шунков) малай тоо толгойе олошоруулха түсэбөө 108 процент дүүргээ. 100 үнеэн бүриһөө 100 тугал абтаһан, һаамхай үнеэн бүриһөө 1515 литр һүн һаагдаһан байна.

Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермэ (фермые даагшань нүхэр Толстихин) хонидой тоо толгойе олошоруулха түсэбөө 108,2 процент дүүргээ. 100 эхэ хонин бүриһөө 137 хурьган абтаа. Хонин бүриһөө 4 килограмм нооһон хайшалагдаһан байна.

Кударын аймагай «Шэнэ-Байдал» колхозой хониной-товарна фермэ (фермые даагшань нүхэр Раднаева) хонидой тоо толгойе олошоруулха түсэбөө 103,4 процент дүүргээ. 100 эхэ хонин бүриһөө 161 хурьган абтаа.

Тарбагатайн аймагай «Авангард» колхозой гахайн-товарна фермэ (фермые даагшань нүхэр Грудинина) гахайн тоо толгойе олошоруулха түсэбөө 145 процент дүүргэжэ, 9 эхэ гахайһаа 169 поршоонхо абтаһан гэхэ гү, али эхэ гахай бүриһөө 19 поршоонхо абтаһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ мал ажалые хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөөн ба республика дотор тогтоогдоһон «Республикын эрхим малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олохын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрһэн байха юм. Бүгэдэ-арадай энэ мүрысөөн дотор мал ажалай түрүүшүүлэй гайхамшагта шэнэ отряд шалгаран гараа. Тэдэнэй зариманиинь эдэнэр болоно гэбэл:

Хэжэнгын аймагай «Зургаанай зам» колхозой адуушан Сандан Санжиев 65 гүүнһээ 65 унага абажа түлжүүлээ.

Мухаршэбэрэй аймагай «Комсомол» колхозой адуушан Бато Базаров 41 гүүнһээ 41 унага абажа түлжүүлээ.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшад—һаамхай үнеэнһээ 2 мянган литр һү һааха тушаа республиканска мүрысөө эмхидхэгшэд Буданай Буянтуева, Долгоржаб Цырендоржиева, Гарма Очирова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2 мянга гаран литр һү һаажа, абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ.

Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Дымидма Банзаракшиева өөртөө даалгагдаһан 10 үнеэнһээ 10 тугал абажа түлжүүлһэн ба үнеэн бүриһөө 1659 литр һү һааһан байна.

Торийн аймагай «Авангард» колхозой хонишон Софья Мункуева 100 эхэ хонин бүриһөө 123 хурьга абажа түлжүүлһэн ба хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалһан байна.

Зэдын аймагай «Красный партизан» колхозой хонишон Лубсан Галсанов 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абажа түлжүүлээ.

Заиграйн аймагай 18-дахи партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Илларион Устинов 13 эхэ гахайһаа 335 поршоонхо абажа түлжүүлһэн гэжэ гү, али эхэ гахай бүриһөө 25 поршоонхо абаһан байха юм.

Сэлэнгын аймагай 18-дахи партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо Андрей Батышевай луговодческо звено сабшалангайнгаа 100 гектар талмайһаа га бүриин 26 центнер үбһэ хуряаһан, тиихэдэ 5 гектар талмайһаань га бүриин 111 центнер хуряаһан байна.

Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхозой луговод Жигжит Раднаев 21 гектар сабшалангай талмайһаа га бүриин 40 центнер үбһэ хуряаһан байна.

1948 оной хүдэлмэриин дүнгүүдээр БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол мал ажалые хүгжөөлгын ба малай ашаг шэмые дээшэлүүлгын түсэбые дүүргэхэ талаар эрхим амжалтануудые туйлаһанай түлөө «Республикын эрхим малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргые мал ажалай 614 түрүүшүүлдэ олгобо, тэдэнэй тоодо: 149 малшапастух, 132 хониншон, 101 һаалишамалшан, 84 адуушан, 49 гахайшан, 46 фермые даагшад, 36 моришон ба 17 тугалшан бии. Манай түрүү колхозууд, фермэнүүд болон мал ажалай эрхим хүдэлмэрилэгшэдөөр бүхы республикамнай омогорхоно. Тэдэнэрэй хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд хадаа мал ажалые хүгжөөхын түлөө колхоз бүридэ айхабтар ехэ арга-боломжонуудай бии байһаниие харуулна. Тэдэ үрэ дүнгүүд хадаа ажал хэрэгые ehотой гэгшээр, эзэн ehоөр эрхилээд байбал бүхы колхозууд, фермэнүүд болон колхознигууд мал ажалые хүгжөөлгын ба малай ашаг шэмые дээшэлүүлгын талаар һайн ажалтануудые туйлажа болохо байһаниие харуулна.

Гэбэшье, үшөө олохон колхозууд, фермэнүүд болон колхознигууд мал ажалые хүгжөөхэ талаар өөһэдтөө бии байһан арга-боломжонуудые хэрэглэжэ шадаагүй байһаниинь халагламаар байна. Фермэнүүдэй зарим хүтэлбэрилэгшэд ба хүдэлмэрилэгшэдэй хайша хэрэгээр хандаһанай эсэстэ олохон колхозуудта мал үхэжэ ба һубайржа, мал ажалда горьтойхон хохидол болоно. Малые бэлшээжэ таргалуулха ябадал муугаар эмхидхэгдэнэ, үбэлэй үедэ мал шухала хэрэгтэй тэжээлээр хүсэд хангагданагүй, мал ажалай ашаг шэмэ үшөө доодо хэмжээндэ байнаар.

Түнхэнэй, Курумканай, Баргажанай, Заиграйн, Баунтын аймагуудай колхозуудта мал ажалай хэрэг һайн бэшэ байна. Колхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд ба мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй гэмээр мал ажалые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэб тус аймагуудта үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ дүүргэгдээгүй байшоо. Эдэ аймагууд ба бусад зарим аймагууд гээгдэлтэй байһан дээрэнээ 1948 оной бүхэреспубликанска показательнуудые ехээр доошолуулжа, республикын мал ажалай хүгжэлтэдэ һаад хэнэ.

Мал ажалай үшөө хаигалтагүй байһанай горьтойхон шалтагаануудай нэгэн хадаа республикын олохон колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Уставые сахяагүй ябадал болоно. Мүнөө болотор ниитын малые үриһэн олон тоото баримтануудколхознигуудай ба колхозникбэшэ хүнүүдэй ашаг шэмэ багатай малые колхозуудай ашаг шэмэ ехэтэй малаар андалдаха, сагзуурын хэрэглэмжэдэ малые хубаажа үгэхэ гэхэ мэтэ ябадал үргэлжэлөөр. Мал ажалай фермэнүүд дээрэ ажалые эмхидхэлгэдэ ба түлбэридэ ехэхэн дутуу дунданууд, малые хараа һалга ба адуулгада харюусалгагүй хандалга, малай, илангаяа залуу малай тоо толгойе бүридхэлгэдэ бусайдал бии байна. Эдэ бүгэдын эсэстэ зарим колхозуудта мал ажалые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэб жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй, мал ажалай продуктнуудые үшаалгаар, гүрэнэй урдахи уялгануудсаг соогоо дүүргэгдэнэгүй, колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэ үгтэхэ продуктнууд бага болоно.

* * *

Нүхэд! Бидэнэр, мал ажалай түрүүшүүлэй республиканска суглааанда хабаадагшад, 1948 оной дүнгүүдые ба 1949 ондо табигдаһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсээд, ниитын мал ажалые ехэхэнээр хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөөе, «Республикын эрхим малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олохын түлөө ба 1950 ондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха эрхэ олохын түлөө тэмсэлые энэ жэлдэ үргэлжэлүүлхэ ба үшөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ шиидхэсэбди.

Бидэнэр болбол энэ жэлдэ мал ажалые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбые аймаг бүхэнэй, колхоз ба фермэ бүхэнэй гансал дүүргэхэ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэхын, бүхы дээрээ республика дотор адуу моридой тоо толгойе 15 процентһээ доошо бэшээр, эбэртэ бодо малай —16 процент, хони ба ямаадай — 23 процент, гахайнуудай тоо толгойе 62 процентһээ доошо бэшэ олошоруулжа, колхозно мал ажалые саашадань улам хүгжөөлгын бата бэхи үндэһэ һуури байгуулхын тулада фермэнүүдэй эхэ малай тоо толгойе правительстваар тогтоогдоһон минимумдэ хүргэхэ, бүхы түрэлэй малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тулада бүхы хэмжээнүүдые абаха ба 1949 оной түсэбөөр тогтоогдоһон даалгабариндуудые миил дүүргэхэ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэхэ ябадалые хангаха зорилгоор малшадай республиканска мүрысөөндэ оролсохыень республикын бүхы эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые уряалнабди.

МОРИНОЙ-ТОВАРНА ФЕРМЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД, МОРИШОД БОЛОН АДУУШАД!

Хүдэлмэришэ моридой хараа һа, адуулалга болон ашаглалгые һайжаруулая, 1949 ондо конюшнида байлгагдадаг 10 гүүн бүриһөө 8-һаа үсөөн бэшэ унага, тиихэдэ адуунда ябадаг 10 гүүн бүриһөө —9 унага абаха ябадалые туйлая, ороонай кампаниие эмхитэйгээр үнгэргээ, гүүдэй һубайрха ябадалые усадхая.

НҮНЭЙ-ТОВАРНА ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД, ҺААЛИША-МАЛШАД, ТУГАЛШАД, МАЛША-ПАСТУХНУУД!

100 үнеэн ба гунжад бүриһөө 90 тугалһаа доошо бэшые абаха ябадалые туйлая, тиихэдэ зургаан һаратай болоторнь тугалай шэгнүүрэй сүүдхэ бүриин нэмэлтэ: нютагай үүлтэрэйхи — 400 грамм, метисүүд—500 грамм, симментальнууд — 600 грамм болохо. Нютагай үүлтэрэй һаамхай үнеэн бүриһөө — 1000 литр, метисүүдһээ — 1500 литр ба симментальска үүлтэрэйхинээ —2000 литр һү һааябди. Тиихэ зуураа һүнэй тоһолигые дээшэлүүлэе.

Һү ехээр үгэдэг үнеэдэй гүүртэнүүдые колхоз бүридэ эмхидхэе. Бэлшээжэ таргалуулгада табигдаһан малай толгой бүхэнэй амидын шэгнүүрэй 80 килограммһаа доошо бэшээр нэмэхэ ябадалые хангая. Племенной хүдэлмэриие ба үүлтэртэ малай байдал хараа һые һайжаруулая.

ХОНИНОЙ-ТОВАРНА ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД, ХОНИШОД!

100 эхэ хони ямаан бүриһөө 110-һаа доошо бэшэ хурьга ба эшэгэ абаха ябадалые, шэрүүн нооһотой ехэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 1,8 килограмм, зөөлэбтэр нооһотой хониннооо — 3,0 килограмм ба нарин нооһотой хониннооо — 4,5 килограмм нооһо хайшалжа абаха ябадалые туйлая. Бэлшээжэ таргалуулгада табигдаһан хонин бүхэнэй амидын шэгнүүрые 15 килограммһаа доошо бэшээр нэмээхэ ябадалые хангая. Хонин ажал дээрэ племенной хэрэгые һайжаруулая, хонидые үүлтэр үүлтэрээрнь амяарлан адуулха ябадалые бэелүүлэе, хонидые метизацилгын ба искусственнаар үрэжүүлгын түсэбые дүүргэе.

ГАХАЙН-ТОВАРНА ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД, ЭРЭГТЭЙ, ЭМЭГТЭЙ ГАХАЙШАД!

Колхоз бүрэдэ гахайн фермэ бии болгохо ба эхэ гахай бүриһөө 12-һоо үсөөн бэшэ поршоонхо абаха ябадалые туйлая. Колхоз бүхэндэ гахай шахаха ба эхэ гахай бүриин 300 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй гахайн мяха гүрэндэ тушааха ябадал хангая.

ШУБУУНАЙ-ТОВАРНА ФЕРМЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД!

Шубуунай тоо толгойе 75 процентһээ доошо бэшэ олошоруулха ябадал туйлая, 300-һаа үсөөн бэшэ шубууд тоотой шубуунай фермэнүүдые колхоз бүхэндэ эмхидхэе, үндэгэлдэг тахяа бүриһөө 80 үндэгэнһөө доошо бэшые абаха ябадал хангая.

КОЛХОЗНО ЗҮГЫН АЖАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД!

1949 ондо зүгын бүлэнүүдэй тоое хоер дахин олошоруулая, зүгын бүлэ бүхэнһөө 50 килограмм товарна мед ба 900 грамм воск абаха ябадалые хангая.

АНГАЙ БА ТУУЛАЙН-ТОВАРНА ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД!

Ан ба туулай үсхэбэрилгые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ ябадал туйлая, 1949 ондо халтар хара эхэ үнэгэн бүриһөө 5 үлгэ, эхэ туулай бүриһөө 30 зүлзага абаха ябадалые хангая.

МАЛ АЖАЛАЙ ФЕРМЭНҮҮДЭЙ БА ТАРЯАН АЖАЛАЙ БРИГАДАНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД, АГРОНОМУУД БОЛОН ЗООТЕХНИГҮҮД!

Ниитын мал ажалай бүхы тоо толгойе шухала хэрэгтэй һайн шанарта тэжээлээр хангая. Сабшалангай гектар бүриһөө 15 центнерһээ доошо бэшэ ургаса, таримал ногоонуудһаа —25 центнер ба тэжээлэй корнеплодуудһаа 120 центнер ургаса абая. Силос дараха түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэе.

Колхоз бүхэндэ луговодческо звенонуудые эмхидхэе, тиихэдэ һүнэй товарна ба гахайн товарна фермэнүүдэй дэргэдэ ногоо, корнеплод болон хартаабха тариха зорилгоор фермэ шадарай участогуудые байгуулая.

БАРИЛГЫН БРИГАДАНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД, ТЕХНИГҮҮД-БАРИЛГАШАД!

Колхозуудай ниитын мал ажалай бүхы тоо толгойе дулаан ба дулаалагдаһан байрануудаар хангая, тэрэнэй түлөө мал ажалда шухала хэрэгтэй байрануудые 1949 ондо хаһа саг соонь заһабарилая, нэмэжэ бария. Тэрэшэлэн мал ажал дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигуудта зорюулан мал ажалай фермэ бүхэнэй дэргэдэ гэр байрануудые, улаан булангууд болон банинуудые, барижа түхеэрэе.

ЗООТЕХНИГҮҮД БОЛОН ВЕТЕРИНАРНУУД!

Советскэ зоотехническэ наукын туйлалтануудые мал ажалда зоригтойгоор нэбтэрүүлэе. Племенной хэрэгые һайжаруулая, малые метизацилхын ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэе. Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй зооветеринарна һуралсалые үргэнөөр эмхидхэе. Колхозуудые зоотехническэ ба ветеринарна талаар хангаха ябадалые эрид шуудһайжаруулая, малай үбдэхэ ябадалтай шадамар бэрхээр ба эршэмтэйгээр тэмсэе. Мал ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые согсолжо ба дэлгэрүүлжэ, хүдэлмэридөө үшөө ехэ амжалтануудые туйлаха ябадалдань тэдэнэртэ туһалая. Түрүүшүүлэй зэргэдэ хүрэхэ ябадалдань мал ажалай бригадануудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалая.

ЭРЭГТЭЙ, ЭМЭГТЭЙ КОЛХОЗНИГУУД, БЭЛЭДХЭЛЭЙ ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД!

Хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха талаар гүрэнтэйгөө саг соонь ба бүрин хүсэд тоосохо ябадалые колхоз бүхэнэй, колхозно айл бүхэнэй тон түрүүшын уялга мүн гэжэ тоолоод, мяха, һү; брынзэ, үндэгэ, нооһо ба арһа тушааха уялгануудые 1949 оной ноябриин 7-һоо орой бэшэ дүүргэхэ ябадалые хангая.

Нүхэд! Мал ажалые хүгжөөлгын зорилгонуудые амжалтагайгаар шиидхэлгын шухалын шухала нүхэсэл хадаа колхозно ажабайдалай эбдэршэгүй хуули мүн болохо хүдөө ажахын артелиин Уставые нариннаар сахиха ябадал, колхозой ниитын үмсые үригшэдтэй, ажалай ба гүрэнэй жаяг заршамые эбдэгшэдтэй эрид шууд тэмсэл хэхэ, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн бүхы баримтануудые зайлуулха ябадал болоно.

Нүхэд! Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэ малай тоо толгойе олошоруулгын, ашаг шэмыень дээшэлүүлгын, 1949 ондо мал ажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын ба үлүүлэн дүүргэлгын шухалын шухала арга нүхэсэл мүн болоно. Манай республикада ута үбэл болодог, хабарай унжагайрдаг иимэ эрхэ байдалда малай үбэлжэлгэ хадаа мал ажалдахи эгээн хүшэр хүндэ ба харюусалгатай үе мүн болоно.

Үбэлэй үедэ малай хараа һалгада, адуулгада болон тэжээлгэдэ анхаралаа багаханааршье һуладхаһан ябадал хадаа мал ажалда ехэхэн хохидол үзүүлжэ болохо байна. Тиимэ тула мүнөө малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадалһаа үлүү шухала зорилго гэжэ мал ажал дээрэ байхагүй.

Энэ шухалын шухала зорилгые шиидхэхын түлөө иимэ юумэ хэхэ хэрэгтэй гэбэл:

Мал ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан эрэгтэй, эмэгтэй колхозник бүхэн өөһэдынгөө уялгануудта үнэн сэхээр ба бүхы һаналаа табижа хандаха, малай толгой бүхэниие бүрин бүтэн байлгаха ябадалые туйлаха;

Тэжээлые зүбөөр ба гамтайгаар гаргашалха ябадалые туйлаха, тэрэниие тодо һонороор бүридхэхэ, малые гансал кормушкануудба яслинууд соо эдэлүүлхэ, тэжээл хэршэхэ, ууралда дэбтээхэ ба тэжээлые, илангаяа солоомо малда эдюулхээр бэлэдхэлгын бусад арганууде үргэнөөр хэрэглэхэ.

Малай үбэлэй бэлшээриие эмхидхэхэ, бэлшээриень үе үе болоодлэ һэлгэжэ байха, саһанай бага ба эрхим тэжээлтэй газарнуудые шэлэхэ. Малай уһалуурние һайнаар түхеэрхэ, малые хаһа саг соонь уһалжа байха.

Шэнэ түлэй олоор абтадаг үеын эхилээд байһаниие хараадаа абажа, колхоз бүхэн, фермэ бүхэн түл абалгада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэриие мэнэ гэһээр дүүргэхэ ба нэгэшье толгой үхүүлэнгүйгөөр залуу малые бүрин бүтэн байлгаха.

Республикын олохон колхозуудта адуу моридой тоо толгой тон хангалтагүй байнаар. Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго болбол морин туһай онсо анхарал ороолдолго гаргаха, хабарай тарилгын хүдэлмэри хүрэтэр бүхы моридой хүсэ шадалые бүрин һэргээн һайжаруулхын зорилгоор тэдэнние һайн хараа һалга ба тэжээлдэ табиха ябадал болоно. Адуун һүрэгые саашадань үргэдхэхын түлөө тэмсэхэ. Унагалха гүүдые бүрин бүтэн байлгахын түлөө онсо анхарал хандуулха ба байдал хараа һанай муу дээрэнээ унага хаяһан ябадалые гэмтэ хэрэг гэжэ тоолохоор ба зэмэтэй хүнүүдыень хатуу харюусалгада хабаадуулхаар тиимэ гурим тогтоохо.

* * *

Мал ажал болбол Бурят-Монголой хүдөө ажахын гол һалбари мүн. Энэ талаар нэгэшье колхозой гү, али нэгэшье фермын гээгдэхэ ябадалые яабашье тэсэшэгүй. 1949 он болбол мал ажалые эрид шууд хүгжөөлгын жэл болохо ehотой. Республикын бүхы эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй нэрэ түрын хэрэг хадаа Бурят-Монголые ашаг шэмэ ехэтэ хүгжэнги мал ажалтай республика болгохо ябадал болоно.

Манай хүсэн түгэс социалистическэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Советскэ Союзай арадуудай эбдэршэгүй сталинска хани барисаан мандаха болтогой!

Большевигүүдэй алдарта парти, манай түрэл советскэ правительство мандаха болтогой!

Манай инаг вождь, багша, колхозно тараяашадай хани нүхэр, агууехэ Сталин мандаха болтогой!

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна хүтэлбэриин хэмжээе үргэхэ

Байкало-Кударын аймагай партийна конференци дээрэһээ

Февралиин 12—13-ай үдэрнүүдтэ Байкало-Кударын аймагай партийна ээлжээтэ IV конференци боложо үнгэрбэ. Конференци болбол ВКП(б)-гэй айкомой тоосооте элидхэл ба ревизионно комиссии элидхэл зүбшэн хэлсэһэн, ВКП(б)-гэй айкомой шэнэ составые болон ревизионно комиссиие һунгаһан байна.

АЖАХЫН ХҮГЖЭЛТЭ

Энээнһээ урда тээхи партийна конференциһээ хойшо үнгэрһэн жэлэй турша дотор Байкало-Кударын аймагай партийна организаци болбол ажахын ба культурын шухала шухала һалбаринууд дээгүүр элитэ амжалтануудые туйлаа. 1948 ондо хүдөө ажахын гол шухала хүдэлмэринүүд урда урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээдгүй эмхи тэйгээр үнгэргэгдөө. Тэрээнэй ашаар ороohото культурануудай ургаса аймагай хэмжээгээр 1947 онойхитой сасуулбал га бүрнин 1,2 центнерээр дээшэлээ. Тиихэдэ, зарим колхозууд (Буденныи нэрэмжэтэ, «Майн 1» ба бусад) түсэбөөр хараалагданһанда орходоо үлүү ехэ ба дайнай урда тээхи хэмжээтэй адли шахуу ургаса хуряаһан байна. Аймагай колхозууд болбол таряа тушаалгын түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур нилээд ехэ хэмжээнэй таряа гүрэндөө тушаагаа. Аймагай мал ажал нилээдгүй хүгжөө. Жэлэй турша дотор колхозуудай эбэртэ бодо малай тоо толгой 19,1 процентээр, хони ба ямаадай — 17,3 процентээр, гахайн — 122,8 процентээр, адуу моридой — 10,1 процентээр олошороо. Малай ашаг шэмэнь һү һаалгын, нооһо хайшаалгын ба түл абалгын талаар дээшэлээ. Гүрэнэй загаһанай заводууд болон загаһанай ажалтай колхозууд загаһа барилгынгаа түсэбүүдые үлүүлэн дүүргээ. Ангай арһа бэлэдхэлгын түсэб мүн үлүүлэн дүүргэгдээ.

Ажахын бэшэ бусадшье һалбаринууд дээгүүр, мүн тэрэшэлэн культурна байгуулалтын талаар нилээд амжалтануудтуйлагдаа. Эдэ бүгэдэ болбол колхознигуудай, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй ба интеллигенциин дундахи партийнабэшэ үргэн олон эдэбхитэдээр бэеэ тойруулжа шадаһан аймагай партийна организациин эмхидхэлэй ажал-ябуулгын хэмжээнэй дээшэлһэнэй ашаар туйлагдаа.

ХҮТЭЛБЭРИИН ДУТАГДАЛНУУД

Гэбэшье, хэрбээ аймагай партийна ба советскэ органуудай зүгһөө ажахын ба культурна байгуулалтын асуудалнуудые бүри эли тодоор ба түргэнөөр шиидхэдэг байгаа һаань, имагтал ябажа байгаа ажахын-политическэ кампанинуудай бэшэ, мүн тэрэшэлэн холын хараатай асуудалнуудта анхаралаа хандуулан, колхозуудай МТС-үүдэй, предприятинуудай үүсхэлые, илангаяа культурын саашадаа хүгжэлтын асуудалые бүри дээшэнь үргэдэг байгаа һаань, аймагай ажахын ба культурын бүхы һалбаринуудта һураггүй ехэ амжалтануудтуйлагдаһан байха байгаа.

Иимэһээ ВКП(б)-гэй айкомой тоосооте элидхэл соо үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнуудта, ажахын ба культурна байгуулалтын дутуу дунданууды ба эдэ дутуу дунданууды бии болгодог шалтагаанууды элирүүлхэ ябадалда гол анхарал табигдаһан байна. Дутуу дунданууды гол шалтагаанииньгэхэдэ партиин эридэг эрилтэнүүдэй хэмжээнһээ партийно-политическэ хүдэлмэриин гээгдэһэн ябадал мүн болоно гэжэ элидхэл соо зүбөөр онсолон тэмдэглэгдээ.

Партийна организациин тоосооте үе соо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые элидхэл соо өөрыгөө шүүмжэлхэ еһоор шэнжэлэн харуулһан ябадал болбол элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ һайн нүлөө үзүүлээ. Конференцидэ хабаадаһан 79 делегадуулай 31-ниинь үгэ хэлэһэн байна. Аймагай ажахын ба культурын хүгжэлтэдэхи амжалтануудаар хангагдаагүй ябадал, бии байһан аргаболомжонуудаа болон резервнүүдээ бүри гүйсэдөөр ашаглаха хүсэл, партийна организацинуудай эмхидхэхы ажал-ябуулгые саашадань шангадхаха ба партийно-политическэ хүдэлмэриие саашадань дээшэлүүлхэ тухай анхарал конференци дээрэ үгэ хэлэлгын гол шэнжэ шанарынь болоһон байна. ВКП(б)-гэй айкомой, аймагна болон зарим республиканска советскэ ба ажахын органуудай хүдэлмэридэ байһан дутуу дунданууд эрид хурса шүүмжэлэлэй үндэһөөр элирүүлэгдээ.

ЕХЭ РЕЗЕРВНҮҮД

Аймаг соохи дунда зэргын показательнуудай хажуугаар түрүү звенонууд ба бригадануудай хүдэлмэриин толотомо показательнууд элидхэл соо харуулагдаһан байгаа. Буденныи нэрэмжэтэ колхозой звеньевод, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Конева Наталья Ефимовна болбол шэнинсыг 34 гектарай га бүрнөө 25 центнер ургаса хуряагаа. «Красный пахарь» колхозой таряан ажалай бригадын бригадир нүхэр Пермяков 75 гектар талмайһаа гектар бүрнин 21 центнер, ургаса хуряаһан байна. Буденныи нэрэмжэтэ, «Майн 1», «Октябрь» колхозуудай үндэр ургасын 14 звенонууд га бүрнөө 15-һаа 21 центнер хүрэтэр ургаса хуряаһан байха юм.

— Хэрбээ аймагай бүхы колхозуудай, — гэжэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр **Мирошниченко** өөрынгөө элидхэл соо хэлээ, — дунда жэшээгээр түрүү бригадануудба звенонуудтал адли ургаса туйлаһан байгаа һаань, талха таряанай валова суглуулбари аймагай хэмжээгээр дайнай урда тээхи хэмжээннһээ нилээд ехээр үлүү гараха байгаа. Түрүү бригадануудба звенонуудай амжалтануудболбол хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар манай колхозуудай айхабтар ехэ резервнүүдтэй ба аргаболомжонуудтай байһыень эли тодоор харуулжа үгөө.

Энээн тухай бэшэшье хэдэ хэдэн делегадууд (нүхэд **Морозова, Конева, Сычева, Цыпленкова, Кострикова** ба бусад) хэлээ.

УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Аймагай хүдөө ажахын таһагай ахалагша агроном нүхэр **Морозова** болбол партиин айком хадаа ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шиидхэхы удахашанартай, ногоо таридаг политой севообородые бүрин дүүрэнээр хэрэглэхэ зорилго тээшэ партийна организацинуудай, советскэ органуудай болон колхозуудай анхаралые хандуулаагүй гэжэ зааба. Зарим колхозууд болбол хадын ташалангуудтахи үрэжэл ехэтэй тарилгын участогуудые бүри хаяжархиһан гү, али ашагладаггүй байна. Теэд, тэдэ участогууд дээрэһээ бүхы культурануудай үндэр ургаса абажа болохо байна.

Буденныи нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр **Конев** болбол тус колхоз хадаа ургаса хуряалгын талаар дайнай урда тээхи хэмжээндээ ойртоо, хүдэлмэреэ эрхим һайнаар эмхидхээд байбал, 1949 ондо тэрэ хэмжээе дабажа гараха аргаболомжотой гэжэ тэмдэглэбэ. Мүн нүхэр Конев болбол колхозой ажахын саашанхи хүгжэлтэ хадаа коммунистнуудые политическэ хүмүүжүүлхэ ба бүхы колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэриие шангадхаха талаар партийна эхин организациин хүдэлмэриие һайжаруулгаһаа дулдыдаха байна гэжэ тон зүбөөр хэлээ.

МАЛ АЖАЛАЙ ГЭЭГДЭЛ

Мал ажалай талаар ехэхэн дутуу дунданууд бии байна гэжэ тоосооте элидхэл соо заагдаа. Адуу моридые үсхэбэрилгэ илангаяа гээгдэлтэй. Адуу моридой тоо толгой тон удаанаар олошорно. 1948 ондо 100 гүүдһээ оройдоо 49 унагад абтаһан байна. Адуу моридой олоороо үхэхэ хорохо ябадал үргэлжэлһөөр. Ниитын малые иишэ тиишэнь үриһэн баримтануудбии.

Делегадууд нүхэд **Баженов, Трескин, Шадрин** болон бусад өөһэдынгөө үгэнүүд дотор мал ажалдахи дутагдалнуудай шалтагаанууды элирүүлээ.

—Партийна организациинуудболбол, — гэжэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр **Трескин** хэлээ,—мал-ажалай кадрнуудай дунда тон һулаар хүдэлмэри ябуулна, тэдээнэй политическэ хүмүүжэл тухай, тэдэниие нэгэ газарта тогтууритайгаар хүдэлмэрилүүлхэ тухай, социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхэ тухай һаналаа багаар табина. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл хангалтагүйгөөр дэлгэрүүлэгдэнэ.

—Зарим колхозуудта, — гэжэ Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Баженов** хэлээ, — мал ажал дээрэ мал һүрэгэй бүридэлые эрид эбдэһэн ябадал бүүлэй үедэ гараһан байбашье, тэрээниие заһаха талаар ямаршье хэмжээ абтаагүй. Жэшээлхэдэ, «Коминтерн» колхозой һүнэй товарна фермые «буруу тугалнуудай фермэ» гэжэ зүбөөр нэрлэдэг болоо, юуб гэхэдэ, тус фермэ хадаа ехэнхидээ залуу малһаа бүридэнхэй. Колхозой ашаг шэмэтэ мал үригдэжэ байдаг. Мал һүрэгэй шанарые һайжаруулхын түлөө тэмсэхын орондо Зарим колхозууд болбол колхозынгуудааа залуу мал худалдан абажа фермэнүүдтэ оруулгаар һанаагаа дүүрэдэг байна.

ТЭЖЭЭЛЭЙ БАЗА ТУХАЙ

Аймагай хүдөө ажахын таһагай партийна организациин секретарь нүхэр **Шадрина** болбол ниитын мал ажалда бата бэхи тэжээлэй база байгуулха тухай хэлэбэ. Мүн мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлгын зорилгонууд тухай хэлэһэн байна. Мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ малай харуулһалые һайжаруулха, мүн тэрэшэлэн племенной хүдэлмэриие дэлгэрүүлхэ ябадал угаа ехэ удхашанартай. Теэд эдэ асуудалнуудта мүнөө хүрэтэр зохихо анхарал табигданагүй. Аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр **Тимофеев** болбол зарим колхозуудта малай үбэлжэлгые хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэн тухай баримтануудые хэлээд, тэдэ колхозуудта малай үхэжэ байһан тухай ба малые хуули бусаар гаргашалжа байһан тухай тэмдэглэбэ.

ЗАГАҺА БАРИЛГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Загаһа барилга ба тэрээниие загаһанай заводуудта болбосоруулга болбол аймагай экономико дотор ехэхэн һуури эзэлдэг байна. Чимэ дээрэһэ загаһанай промышленностиин болон мүн тэрэшэлэн загаһанай ажалтай колхозуудай хүдэлмэри тоосооте элидхэл дотор ба үгэ хэлэлгэнүүд дотор элитэ һуури эзэлээ. Загаһа барилгын талаар нилээд хангалтатай амжалтануудтуйлагдаһан болобошье, ехэнүүд дутуу дунданууды бии байһаниинь элирүүлэгдээ. Загаһанай ажалтай колхозуудта загаһа барилгаа бүхэн дунда зэргээр үдэрэй 4,5 килограмм загаһа бариһан байбал, зарим колхозуудта энэ тоо хадаа 1,2—2 килограмм хүрэтэрөө доошолһон байха юм. Гэбэшье, иигэжэ загаһа багаар бариһан колхозууд загаһа барилгын зэр зэмсэгүүдээр бусад колхозуудһаа дутуугүйгөөр хангагдаһан байха юм.

Загаһанай ажалтай зарим колхозуудта тэдээниие эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр табигдаһан дээрэһээ артелиин Устав эбдэхэ ябадал мүнөө хүрэтэр үргэлжэлһөөр. Тиимэ колхозуудта хубиингаа интересые ниитын интересүүдһээ дээгүүр табиха ябадал үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой зарим колхознигууд өөһэдынгөө бууса шадарай участогууд дээрэ колхоздо хүдэлмэрилһэнһөө үлүү ехээр хүдэлмэрилдэг байха юм.

ТҮСЭБЛЭЛГЫН ДУТАГДАЛНУУД

«Байкал» колхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Печкин** гэгшэ загаһанай ажалтай колхозуудай үйлэдбэриин даалгабаринуудые түсэблэлгэдэ бии байгаа ехэхэн дутуу дунданууд тухай хэлээ. Рыболовколхозсоюзай ба загаһанай заводуудай табиһан түсэбүүд хоорондо ехэхэн зүреэтэй байдаг ба колхозуудай бодото аргаболомжонууд хараалаамжада абтадаггүй байна. Тэрээнэй эсэстэ зарим колхозуудта ехээр доошолуулагдаһан, нүгөө заримандань үлүү ехээр дээшэлүүлэгдэһэн түсэбүүд үгтэнэ. Мүн хүдөө ажахын культурануудые тариха талаар загаһанай ажалтай колхозуудта үгтэһэн түсэбтэ даалгабаринууд бодомжо муутайгаар табигдаһан байдаг.

ПАРТИЙНО-ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ШАНГАДХАХА

Үгэ хэлэгшэд бүхыдөө шахуу ажахые хүгжөөлгын зорилгонууд тухай хэлэхэ зуураа, эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгын гол шухала зүйл болбол партийно-политическэ хүдэлмэриие шангадхаха ябадал болоно гэжэ тэмдэглээ. Илангаяа идеологическа хүдэлмэриин асуудалнуудта, политһургуулинуудай ба кружогуудай хүдэлмэриие болоч ажалшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха асуудалнуудта ехэхэн анхарал хандуулһан байна.

Партийна һуралсалай занятинууд болбол үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхидэ орходоо һураггүй эмхигдэгээр ябуулагдадаг болоо. Олонхи коммунистнууд өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар оролдосотой нэтэрүүгээр хүдэлмэрилдэг болоо. Гэбэшье, пропагандистнуудта болон марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалжа байдаг коммунистнуудта зорюулагдаһан консультаци ба методическа туһаламжа хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Үнэн дээрээ аймачна парткабинет байхагүй. ВКП(б)-гэй айком болбол партийна һуралсалые эмхидхэлгэдэ ба тэрээндэ хүнүүдые хабаадуулгада яһала ехэ анхарал табиһан мүртөө һургуулинуудай ба кружогуудай хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха ябадалда анхаралаа багаар табяа гэжэ нүхэд **Садовский, Печкин, Баженов, Рогов, Воробьева** болон бусад шүүмжэлээ.

Ажалшадай дунда ябуулагдажа байгаа ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунданууд байна гэжэ олон делегадууд тэмдэглээ. Аймагай хүтэлбэрилэгшэд болбол политическэ темэтэй элидхэлнүүдые ажалшадай дунда үшөөл үсөөнөөр хэдэг байна. Политическэ информаци саг үргэлжэ хэгдэнэгүй. Партийна организацинууд болбол культурно-гэгээрэлэй эмхизургаануудай хүдэлмэридэ зохихо анхарал табинагүй, ажалшадые хүмүүжүүлгын шухала зэбсэг болохо хэблэл, радио болон газетэнүүдые хүсэд дүүрэнээр ашагланагүй. ВКП(б)-гэй айкомой орган болохо аймагай газетэ тон муугаар гаргагдана. Газетэ болбол шухала событинуудһаа гээгдэнэ. Хэблэһэн материалнуудынь тулюур һулаар найруулагдадаг ба политическэ талааараа хурса бэшэ байдаг. Партийн айкомой зүгһөө газетэеэ һайжаруулха тухай зохихо анхарал табидаггүй байһаниинь элитэ.

СААШАНХИ ЗОРИЛГОНУУД

Конференци болбол ВКП(б)-гэй айкомой тоосооте элидхэл тушаа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа. Тэрээн соонь ажахын ба культурын гол һалбаринуудай ургалтадахи, эмхидхэлэй-партийна ба партийно-политическэ хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд тэмдэглэгдэһэн, аймачна партийна организациин саашадаа хэхэ зорилгонууд тодорхойлогдоһон байна.

Конференци болбол эдэ зорилгонуудые тодорхойлхо зуураа, 1949 ондо ажахын ба культурын бүхы һалбаринууд дээгүүр хэгдэхэ арадай-ажахын түсэбтэ даалгабаринуудые гансахан дүүргэхэ бэшэ, харин үлээд ехээр үлүүлэн дүүргэхэ бүхы аргаболомжонуудай аймаг соо бии байһан ябадалые үндэһэ бариһан байна.

Саашань, тус шиидхэбэри дотор ажахын зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгын гол услови болохо партийно-политическэ хүдэлмэриие саашадань үргэдхэлгын угаа ехэ удхашанартай байһан тухай тэмдэглэгдээ. Партийна организацинуудай эмхидхэхы ажал-ябуулгые ба идейно-политическэ хүдэлмэриие саашадань шангадхаха талаар тодорхой зорилгонууд шиидхэбэри дотор заагдаа. Конференци болбол партийна эхин организацинуудые хүтэлбэрилхэ ба тэдээндэ туһалха ябадалаа шангадхахыень, партийна пропагандадахи, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэхи дутуу дунданууда зайлуулан усадхахыень, хүтэлбэрилхы кадрнуудые политическээр хүмүүжүүлгэдэ онсо анхарал табихыень ВКП(б)-гэй партиин айкомые уялгалаа.

* * *

ВКП(б)-гэй айкомой нэгэдэхи пленум дээрэ айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Мирошниченко** И. Н., айкомой секретарьнар боложо нүхэд **Мещенин** Н. М. ба **Печкин** Н. В. гэгшэд һунгагдаба.

Мүнөө республикын аймагуудаар боложо байһан партийна конференцинүүд дээгүүр большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажахы болон соел культурые хүтэлбэрилхэ ябадалаа улам һайжаруулая!

ЧУВАШСКА АССР. Эна жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ хүлөө ажахын Науканууудай Бүхэсоюзна Академиин экспериментальна базын эльгээһэн һалаатай шэнисын үрные Вурнарска районой Ленинэй орденто, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз анха түрүүш ынхеэ тэрихань.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи колхозуудай хэрэгые өрхилхэ Соведэй гэшүүн, Социалистическэ Ажалай Герой, тус колхозой түрүүлэгшэ С. К. Коротков һалаатай шэнисые хайнаа гэжэ ургуулха тухай агротехническэ заняти үнгэргэжэ байна. (Зүүн тээһээ) колхозник М. Я. Колочков, таряан ажалай бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой А. Д. Ашанин, звеньевод Н. М. Колочкова ба С. К. Коротков. ТАСС-эй фотохроника.

Советскэ байгуулалта

Ажалшадай материальна ажабайдал һайжаруулха тухай асуудал—райсоведэй сесси дээрэ

Ажалшадай депутадуудай Городской районой Соведэй сесси һаяхан болобо. Тус сесси дээрэ «Райондохи нютагай болон кооперативна промышленностиин байдал ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Элидхэл хэһэн райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, депутат нүхэр А. Крюков болбол районой промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэридэ дэлгэрэнгы шэнжэлэл хэбэ.

Элидхэлшэ, мүн тэрэшэлэн үгэ хэлэһэн депутадууд болон эдэбхитэд шүүмжэлэлгэ хэжэ, энэ районой нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэридэ баһаан ехэхэн дутуу дунданууды элирүүлбэ. Тус район соо 20 предприятинууд бии.

Городской электростанци (директорынь нүхэр Зеленовский), электромеханическа мастерской, гүрэнэй типографи (директорынь нүхэр Барер), горпромбыткомбинат, махоркын фабрика, рыбокоптильна завод, аккумуляторна станци, ДОЗ, маслобаза 1948 онойнгоо үйлэдбэриин программые бүхы дээрээ 119,5 процент, тиихэдэ табанжэлэйнгээ үнгэрһэн гурбан жэлэй түсэбые 124,5 процент дүүргэһэн байха юм.

Теэд, эдэ 9 түрүү предприятинуудай показательнуудаар далдалагдаад, обор нобшоор хүдэлмэрилдэг дээрэһээнь гүрэнэй зүгһөө үгтэһэн даалгабаринуудаа таһалдуулдаг фабрика, завод ба олзоборилгын артельнүүд эндэ олон бии. Жэшээлхэдэ, кондитерска фабрика (директорынь нүхэр Нархимов) һүүлэй үедэ хүдэлмэреэ хэды һайжаруулжа шадабашье, табанжэлэйнгээ үнгэрһэн 3 жэлэй түсэбые арайхан гэжэ 98,1 процент дүүргээ. Тэрэшэлэн ликеро-архиин завод (директорынь нүхэр Молчанов), Хлебокомбинат (директорынь нүхэр Воробьев), протезнэ мастерской, хлебозавод болон бусад табанжэлэйнгээ үнгэрһэн гурбан жэлэй программые таһалдуулһан байна.

«Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин правлениин түрүүлэгшэ ба райсоведэй промышленностиин талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Алашкевич гэгшэ гансахан артелиингээ бэшэ, мүн тус комиссиин хүдэлмэри унагаа-һан байха юм. Ушар иимэһээ сесси болбол нүхэр Алашкевичые комиссиин түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөолбэ. Энэ тон зүбтэй шиидхэбэри мүн. Юундэб гэхэдэ, тэрэ хадаа комиссиингаа гэшүүдэй заседани дээрэ нэгэшье асуудал зүбшэн хэлсүүлээгүй байшоо. Тэрээнһээ гадна, үнгэрэгшэ гурбан жэлэйнгээ, мүн 1948 онойнгоо түсэбэй дүүргэлтые хэды аргаболомжотой байбашье хангаагүй.

Тиихэдэ «Труд», «Разнопромкооп», «Красный Восток» гэжэ олзоборилгын артельнүүд, пивын заводой коллектив үнгэрэгшэ 1948 ондо 1206,8 мянган түхэриг гэй, үнгэрһэн гурбан жэл соо, 2669,4 мянган түхэригэй продукци арад зондоо үгэбэгүй. Ингэжэ тэдэнэр бүхы районоо гэдэргэнь татажа байха юм. Тэрэшэлэн горпромбыткомбинадай мэдэлэй үргэн хэрэглэлэй продукци бүтээн гаргадаг артельнүүд 1948 онойнгоо түсэбые ороидоо 88,6 процент дүүргэһэн байха юм.

Сесси дээрэ үгэ хэлэгшэд олонхи артельнүүдэй хүдэлмэридэ байһан ехэхэн алдуу эндүүнүүдые шүүмжэлгын үндэһөөр элирүүлбэ. Энэ районой олон тооной артельнүүд, фабрика ба заводуудай коллективүүд өөһэдынгөө марканууудай нэрэ хүндые дээрэ үргэхын түлөө тэмсэдэггүй байба. Тиимэһээ голодоһо гаргаха, ажалшадай эрилтэнүүдтэ анхаралгүйгөөр, заримдаа албан хойрогоор хандадаг ябадалнуудые гаргана.

Жэшээлхэдэ, «Победа» гэжэ олзоборилгын артель ехэхэн муу шанартай туфли оедог байгаа. Мүн ажалшадай хубсаһа хунар оюуулхаар үгэһэн материалнуудые гүтаадаг байшоо. «Разнопромкооп» гэжэ артель матрас хэхэдээ, тэрээн соогоо дабирхайда зуурагдашаһан хүбэн, хадааһа ба жэжэхэн модонуудые хэлсэжэ оеһон жэшүүритэ баримта сесси дээрэ элирүүлэгдээ.

Олзоборилгын артельнүүдэй эгээ ехэ дутуунууд юуб гэбэл, олонхи артельнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хадаа гол шухала эд бараанууды үйлэдбэрилэн гаргалгые шудалхын орондо, элдэб олон янзын цехүүдые нээдэг, теэд тэрээнээшье гүйсэд һайнаар ашаглангүй орхидог заншалтай болошоо. Тиигэжэ ехэхэн гарза хохидолдо ородог байна. Зарим нэгэн артельнүүдтэ голодоһо гаргалга ехэ хэмжээндэ хүрэнэ. Теэд, голодоһо гаргагшадые хэһээхын орондо, тэдэнэрые үмөөрдэг хүтэлбэрилэгшэд байха юм. Иимэ баримтануудтэ «Победа», «Труд» артельнүүдтэ, оедолой фабрика ба бусадта үзэгдэнэ.

Олониитын, кооперативна ба гүрэнэй зөөри хогшол ба мүнгые үбэршэлдэг, үрилтэ хулгайлгада оруулдаг ушарнууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, оедолой фабрикын хүдэлмэрилэгшэ Бурштейн—2636 түхэриг, кассир Бурт—1046 түхэриг, кладовщик Климов — 104 түхэриг үбэршэлһэн байгаа. «Разнопромкооп» артелиин складые даагша Конченко гэгшэ — 3000 түхэриг, сабхиин цехын начальник Новиков —5600, цветочнэ цехые даагша Нифонтова—5000 түхэриг үриһэн байна. Теэд Конченко гэгшэ мүнөөшье тэрэ хүдэлмэридөө «нэлгэгдэшэгүй» хүн гэжэ тоологдоод, ажаллажа байха юм. Тиихэдэ Новиков болон Нифонтова гэгшэд ямаршье харюусалгада оруулагдангүй, тэрьедэжэ арилшоо.

Мүн тэрэшэлэн «Красный Восток» гэжэ олзоборилгын артелиин кассир 8000 гаран түхэриг үриһэн байна. «Труд» гэжэ артелиин правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Чекалдин болбол доторойнгоо ресурсые эмхидхэхын орондо түүхэй эд материалнуудые центрилизованноор абахые оролдон, ажалшадта хэрэгтэй эд бараа бүтээн гарганагүй.

Тус районой олзоборилгын олонхи артельнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд үүсхэлгүйгөөр хүдэлмэрилнэд. Соорһон чайник, ведро, таз гэхэ мэтые түрүүшын хэрэглэлэй зүйлнүүдые гагнуулха мастерской мүнөө хүрэтэр бии болгоогүй байһаар.

Дээрэ нэрлэгдэһэн нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинууд болбол социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлээгүй дээрэһээ иимэ гээгдэлдэ оробо гэжэ сесси тон зүбөөр шиидхэбэри соогоо тэмдэглэбэ.

Сесси болбол зүбшэн хэлсэһэн энэ асуудалаараа зохихо шиидхэбэри баталжа абаа. Тэрээн соогоо дээрэ хэлэгдэһэн дутуу дунданууды дарь усадхаха хэмжээ-ябуулганууды хараалаһан байна.

Г. Нимбуев.

МАЛ АЖАЛАЙ ТУРУУШУУЛЭЙ СУГЛААНҺАА

☆

Малай бэлшээриие зүбөөр эмхидхэхэ шухала

(Хахын аймагай „Улаан-Табангут“ колхозой ОТФ-е даагша нүхэр Лодомпиловай үгэнөө)

Хонин һүрэгые тобир тарганаар хо оруулха, түлыень хоролтоор абаха ба ашаг шэмыень шэлүүлхэ хэрэгтэ бэлшээриие зүбөөр эмхидхэхэ ябадал шиидхэдхатай байна.

Нимэдэ, манай фермэ хони бэлдхэ газараа табан участок болго хубаарилдаг. Зунай үедэ нарубһэтэй, һэрюун, хада газарта ухада һайн байна. Үбэлэй хүйтэй үедэ нэмэри, наруули газарадуулхада һайн. Ингэжэ сагай рилда таарууулан хониной ылгые эмхидхэдэг байнабди.

Манай хонин һүрэг хадаа холи шуһанай метисүүд болоо. Мехониной мяханиинь юрын хой мяханда орходоо тарган ба нуурээрээ ехэ байдаг. Нютагай нинһоо манай колхоз 1 килогм тухай нооһо хайшалдаг байаад, мүнөө метис хонинһоо 2 рограмм нооһо хайшалдаг болоо.

Тинхэдэ, метис хонинһоо һүэр һаажа абанабди. Нютагайнбайгаалиин эрхэ байдалда худадаад байбал метис хонин асагүй байдаг. Юрын үүлтэхонин үбэлэй үеын адуулуулладажа дохолдог, туруу муубайдаг һэн. Тиин мүнөө манай ниной һүрэг соо туруу муутай нин үгы болоо.

Нютагай үүлтэрэй хониие метис лгохо гээшэ тон шухала. Энэ хада хониной ашаг шэмые хэдэн хин дээшэлүүлхэ аргаболомжо гохо байна. Тиимэһээ бидэнэр нинойнгоо үүлтэрые һайжаруулха, харууһыень ба адуулгыень зүбтэйгөөр эмхидхэхын түлөө орлхо ехотойбди.

Малшадай һуралсал һайнаар эмхидхэхэ

(Баргажанай аймагай Улаанай сомоной участково зоотехник нүхэр Карагаевагай үгэнөө)

Манай Баргажанай аймагта мал хэбэрилхэ талаар гүрэнэй уялга тусэб дүүргэлгэдэ нилээд ехэ утуу дунданууд бии. Энээнэй гол алтагаан хадаа малшадай мэргэлые дээшэлүүлээгүй, хангалтагүйгөөр ябуулһан дээрэһээ дулдыа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Колхозуудай правленийн түрүүшэнэр, мал ажалай фермэнүүдые шад ба малшад заримдаа дэй, гүүдэй, һубайрһан шалгаанние мүнөө хүрэтэр мэдэдэгүй. Тиимэ дээрэһээ ниитын һургудые үсхэбэрилхэ хэрэгтэ байн дутуу дунданууд усадхажа еданагүй.

Минии участок дээрэ 6 зоотехническэ кружогууд хүдэлмэрилжэ, нээндэ 190 тухай малшад һуралсана. Гэбэшэ, зарим колхозуудай правлени ба партийна организацималшадай һуралсалда анхарал тадаггүй байха юм. Энэ хадаа мал ажалые хүргөөхэ хэрэгтэ нилээд хэ тодхор тойбо татана гэжэ сэхэ аха хэрэгтэй.

Мал ажалые хүргөөхэ талаар саашадаа амжалтануудые туйлахын түлөө малшадай дунда зоотехническэ һуралсалые һайнаар эмхидхэхэ ябадалда тусхай анхарал хандуулха шухала.

Мал ажалые хүсэтэйгөөр хүргөөхэ

(ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь Б. Л. Лобсановай үгэнэ)

Мал ажалые хүргөөхэ талаар манай урда табигдаһан айхабтар ехэ зорилгые бэелүүлхын тулада 1949 ондо түрүү малшадай тоое улам олошоруулха ба «Республикын эрхим малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олохын түлөө тэмсэлые бүри эршэдхэхэ хэрэгтэй.

Манай түрүүшүүл өөһэдөө улам һайнаар хүдэлмэрилжэ, 1948 онойхидо орходоо бүри ехэ амжалтануудые туйлахаһаа гадна, үнэтэ дүй дүршэлнүүдээ бүхы малшадта дамжуулан үгэхэ ба гэ:дэгшэдые урагшань татаха уялгатай. Зүгөөр, энэ хадаа гансал түрүүшүүлэй уялга бэшэ юм. Түбхын түрүүндэ партийна, комсомольско организацинууд ба зооветеринарна мэргэжэлтэд болон хүдөөгэй бүхы интеллигенци энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ехотой.

Мүнөө партийна организацинууд бүхы колхознигуудай болон мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда политическо-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие урдынхи мэтэ үргэнөөр ябуулха байна. Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэ бүхэн манай орон дотор боложо байгаа политическэ ба культурна событинуудые, тэрэшэлэн парти болон правительствын шухала тогтоолнуудые, мүн хилын саана ямар юумын боложо байһан тухай һайса мэдэһэн байха зэргэтэй. Партийна организацинууд болбол малшадай политическэ оюун мэдэрэл болон культурна хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө үдэр бүри оролдохо ехотой гээшэ. Юуб гэхэдэ, политическэ үзэл мэдэрэлээ дээшэлүүлдэг үнэн сэхэ хүн хадаа өөрынгөө урда байһан зорилгые һайнаар ойлгожо, хүдэлмэреэ нангинаар дүүргэдэг байха юм. Тиигээд байхадаа, колхознигуудниитын ажалда үнэн сэхээр хандаха, артельнэ ажахыгаа хүргөөхын түлөө бүри һайнаар тэмсэхэ болоно.

Нютагуудтахи партийна организацинууд малшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулхын тулада коммунистнууд, комсомолецууд, хүдөөгэй багшанар, врачууд, агрономууд, зоотехнигүүд, ветеринарнууд болон илангаяа мал ажалай түрүүшүүлэй тоohоо агитаторнуудые шэлэн олохо ехотой.

Мал ажалые хүргөөхэ хүсэтэ нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь хадаа социалистическэ мүрысөөн болоно. Большевигүүдэй парти болбол социалистическэ мүрысөөнэй аша тусаһаар советскэ арадые нэгэ илалтаһаа нүгөөдэ илалтада хүтэлэн ябана. Социалистическэ мүрысөөндэ үргэнөөр оролсожо, гайхамшагта амжалтануудые туйлаһан эрхим хүнүүд тэрээгээрээ һанаагаа амарангүй саашадаа улам һайнаар хүдэлмэрилхые хүсэдэг байна.

1949 ондо малшадай мүрысөөе улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Аймагые аймагтайнь, колхозые колхозтойнь, фермые фермэтэйнь, бригадые бригадатайнь мүрысүүлхэ ябадал туйлаха хэрэгтэй. Тиихэдээ мүрысөөнэй дүүргэлтые хаһа саг соонь шалгажа байха шухала. Тэрэнэй дүнгүүдтэй бүхы колхознигуудые танилсуулха хэрэгтэй. «Республикын эрхим малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргын түлөө социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ 1950 ондо болохо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха эрхэ олохыч түлөө тэмсэл мүн. Социалистическэ мүрысөөе улам хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэтэйгээ хамта, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо хэрэгтэ шухала анхарал табигдаха ехотой.

Адуу малай тоо толгойе олошоруулжа, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ябадалые туйлахын тулада мал ажалай фермэнүүд дээрэ ариг сэбэрые сахиха, малшадай культурые дээшэлүүлхэ шухала. Малшадые зоотехническэ ба ветеринарна шухала заабаринуудтай заатагүй танилсуулха хэрэгтэй. Энээниие бэелүүлхын хойноhоо зоотехнигүүд болон ветеринарнууд эршэмтэйгээр оролсожо, малшадай дунда лекци болон хөөрэлдөөнүүдые ходо үнгэргэхэ ехотой гээшэ.

Колхоз бүхэнэй фермэ болон бригаданууд аар тоо бүридхэлые тон нигтаар хэхэ шухала. Гэбэшье, зарим газарнуудта энэ хэрэгэй бусайдаһан дээрэһээ адуу малай тоо толгой болон тэрэнэй ашаг шэмэ хоролтодо ородог ушарнууд үзэгдэнэ. Эсэстээ, хүдөө ажахын артелиин Уставые хазагайруулха ябадалай гарадаг дээрэһээ зарим колхозууд мал ажалые хүргөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтые таһалдуулдаг байха юм.

Саашадаа эдэ бүхы дутуу дунданууде зайлуулан усадхажа, 1949 ондо мал ажалай хүргэлтые эрид дээшэлүүлхэ ба тэрэнэй ашаг шэмые ехэдхэхэ шухала.

Хөөрэлдөөгөө бэелүүлхэ хэрэгтэй

(Хэжэнгын аймагай „Зургаанай зам“ колхозой адуушан нүхэр Санжиевай үгэнөө)

Би колхозой адуун дээрэ нилээд олон жэл соо хүдэлмэрилжэ байнаб. Адуун хадаа колхозой бүхы ажахын хүргэлтэдэ тон ехэ удхашанартай хүдэлмэриин хүсэн болоно. Иимэһээ бидэнэр адуунайнгаа үүлтэрые саг үргэлжэ һайжаруулха ехотойбди. Үнгэрһэн жэлдэ 65 гүүнһээ 65 унага абажа хоролтогүйгөөр түлжөөгөөб. Энэ хадаа минии түрүүшын амжалта болоно. Гэбэшье, адуу үсхэбэрилхэ арга дүршэлнүүдээ баяжуулааб.

Энэ суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн зарим нүхэдүүд адуу үсхэбэрилхэ түсэбэй дүүргэгдээгүй тухайда, гүүдэй һубайрдаг тухайда тогтожо хэлэһэн ба энээнэй шалтагаануудые дурдаһан байна. Гүүдые ороондо оруулһанай хойто тээ олонхи колхозууд хабарай ба зунай хүдэлмэринүүдтэ унажа тураадаг, хүндэ ажалда ябуулдаг байна. Гол түлэб энээн дээрэһээ боложо гүүд һубайрна. Мүн нэгэ азаргада 25 тухай гүү табибал һайн ба адууе 80-80 толгойгоор гүүртэлжэ харууһалбал тон таарамжатай байдаг.

Мүн малай үдэлгэдэ үбһэ тэжээл гээшэ эгээл шиидхэхы асуудалынь болоно. Тобир тарганаар ондо орожо байһан мал түрэстэй, үдэстэй юм. Тиимэ дээрэһээ үбһэ хуряалгада, силос даралгада ба бусад тэжээлэй культурануудые тарилгада колхоз бүхэн, фермэ ба малшан бүхэн эдэбхитэйгээр ажаллахань шухала.

Бидэнэр мал ажалые хүргөөхэ талаар гансахан мүнөө жэлдэ иимэ ехэ хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байна бэшэбди. Энээнэй урда жэлнүүдтэшье иимэ хөөрэлдөөнүүд колхозууд дээгүүр, аймагуудта, мүн республикын столицадашье болодог байгаа. Гэхэтэй хамта, һургаал абахаар хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, тэрээнэ ажал дээрээ бэелүүлдэггүй, бусад малшадта хөөрэжэ үгэдэггүй, унтаргаажархидаг ябадал бии.

Тиимэдэ, мүнөөдэрэй суглаан дээрэ хэлсэһэн бүхы асуудалнууд, түрүүшүүлэй дүй дүршэлнүүд хадаа бүхы малшадай дунда дэлгэрхэ байха гэжэ найданаб.

☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Селэнгын аймагай Карл Маркеын нэрэмжэтэ колхозой огородно бригадынхид огородоногоо полив дөрөнаг шөбхэ гаргажа байна.

М. Минеевай фото.

Хабарай тарилгада бэлэдхэл

КОЛХОЗНО ЗВЕНОНУУДАЙ МҮРЫСӨӨЕ ҮРГЭДХЭЭ!

Бичурын аймагай „КИМ“ колхозой звенонууд үндэр ургасын түлөө мүрысөөндэ оролсобо

Манай амжалта ба зорилгонууд

(звеньевод Ш. Улзытуевай хөөрэһэнһөө)

1949 ондо тарилгын талмай дээрэһээ үндэр ургаса туйлахын түлөө тэмсэл мүнөө колхозно бүхы тарялшадай дунда үргэвөөр дэлгэрүүлэгдэд байна. Хүн бүхэн һайн амжалта туйлахын түлөө шударгуугаар оролдожо байһан ye. Тиин тарилгаһаа үндэр ургаса туйлалгада нилээд ехэ тэмсэл ба үнэн сэхэ ажалай хэрэгтэй байһыень мэдэнэбди.

Үндэр ургаса хуряахын түлөө агротехникын заабариие бодото ажал дээрээ зүбөөр хэрэглэжэ шадаһан түрүү хүнүүдэй ажалай дүй дүршэлнүүдые шудалаад, хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхээд байбал, колхозник бүхэн, звено бүхэн, колхоз бүхэн баян ургаса хуряахань лабтай. Тиимэдэ манай республика соо алдартай болоhон Социалистическэ Ажалай Геройнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлнүүдые шудалха ehотой болонобди.

Хэдэн жэл соо тарилгаһаа үндэр ургасые хуряажа байһан Серапион Кириллович Киселевой ажалай дүй дүршэлые шудалжа, бишье һайн амжалта туйлаһан байнаб. Манай звено 92 гектар талмайда тарилга хээд, тэрээнһээ дунда зэргээр гектар бүриин 22 центнер ургаса хуряаһан байна. Энэ нүхэрэй дүршэл хадаа бидэнэрэй ажалда заабари боложо үгөө юм.

Үнгэрһэн жэлдэ манай звено нүхэр Киселевой дүршэлөөр пар хахалалые һайнаар үнгэргэһэн, хүрэнгэеэ ehото һайнаар шалгуулһан ба илгажа хадагалһан, поли дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргажа, жэгдээр тарааһан байна. Тиихэдэ, тарилгын газарые 18—20 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалаад, (яровизацилагдаһан) хүрэнгөө тарилгын байна. Нүхэр Киселевой заабариин ehоор борнойлолые тон һайнаар ябуулаабди. Үрһөө таряад, муугаар борнойлоо һаа үдхэнөөр ургаһан таряан эдеэшэһэн үедөө һалхи бороодо сохигдоо унажа болохо байна. Һайнаар борнойлоод байхада, үрһэн гүнзэгыгөөр булгдажа, тэрээнэй үндэһэниинь бүхэ ба тогтууритай болодог гэһэн Социалистическэ Ажалай Герой Серапион Киселевой заабари тон зүйтэй гэжэ һананаб.

1949 ондо манай звено өөһэдынгөө хүдэлмэриие түсэблөөд, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Үвгэрһэн жэлэй багахан алдуу эндүүнүүдые тэмдэглэнгүй гаража болохогүй. Манай звено 20 гаран гектар талмайе нэгэ дахин хахалаад тарилга хэһэн дээрэһээ нилээд ехэ тарыа дутуу хуряагаа. Хоер дахин хахалагдаһан ба һайнаар борнойлогдоhон газар дээрэһээ гектар бүриин 32 центнер хүрэтэр тарыа хуряажа абаһан байгаа һаа, 20 гаран гектар талмайһаа нэгэ дахин хахалагдаһан ба муугаар борнойлогдоhон дээрэһээ боложо, га бүриин 17—18 центнер тарыа хуряаһан байна. Бидэнэр иимэ алдуутай ябадалые мүнөө жэлдэ табихагүйбди.

Манай звено ерэхэ жэлдэ 2 гектар газар дээрээ рекордно тарилга хэжэ, гектар бүриин 60 центнер ургаса абаха уялга абана. Энэ хадаа хүнгэн хэрэг бэшэ. Тиин бидэнэр энээниие туйлаха хүсэлтэйбди. Мүнөө үедэ бидэнэрэй гүйлтаар, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын зүгһөө тарилгын ургасые дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн туһаламжануудые үзүүлнэ. Һаяхан БМАССР-эй хүдөө ажахын Министрые орлогшо Дүхэр Тюменцев манай колхоздо ерэжэ, СССР-эй хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна Академиин Сессиин дүнгүүд тухай тон һонирхолтой лекци уншаа. Колхознигууд үндэр ургаса хуряаха, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар асуудалнуудые һуража, өөһэдынгөө бүхы ажалые һайжаруулха зам харгынуудаа заалгаа.

Мүнөө үедэ поли дээрэ саһа тогтоолго, наг шэбхэ гаргалга ехээр ябуулагдажа байна. Тиихэдэ уһалуриин канавууд заһагдаха ба тарилгын бүхы талмайе жэгдээр уһалхын түлөө канавуудаа һалаатуулжа малтахабди.

Бидэнэр, үнгэрһэн жэлнүүдтэ ургамалай дайсануудтай шанга тэмсэл ябуулаагүй дээрэһээ тарыан дээрээ ехэхэн гээлтэ үзэһэн байнабди. Тарыанай эдеэшээд байха үедэ, илангаяа һайнаар ургаһан тарыанай эдеэшээд байхада борболеонууд тарыан дээрэ һуужа колос тоншодог, бухаллаад байһан үедэ тарыа үлхидэг байна. Тиин мүнөө жэлдэ тарыанай хоротон бололсохо борболеонуудые хюдаха, зунай үедэ гэр байранууд дээгүүр уурхайлха үндэгэлхэ үедэнь тэдэнэрые хюдажа хороохо ehотой болоно. Мүн тэрэшэлэн зумбра ба үргэншэ хулгаанануудые тарыа талханай эдеэшэһэн үедэ тон ехэ һүйд татадаг байна. Иимэ хоротонуудые хюдажа һалгаха тон шухала.

Манай звено 1949 ондо республика дээрэ алдар суута болоhон Социалистическэ Ажалай Геройнуудай ажалай дүй дүршэлөөр хүдэлмэрэе эмхидхэжэ, тарилгынгаа талмай дээрэһээ гектар бүриин 35 центнер ургаса хуряахын түлөө тэмсэхэ байна.

Га бүриһөө 500 центнер хартаабха хуряахабди

(звеньевод П. Цырентаровай хөөрэһэнһөө)

Лукерья Прохоровна Шурыгинайгай хүтэлбэрилдэг звеногой амжалтануудтушаа үнинэй дуулагшаһэм. Тиин, үнгэрэгшэ жэлдэ өөрынгөө колхоздо тиимэ звено эмхидхэхэ тухай правленидээ һанамжа оруулһан байгааб. Энээниием колхозой правлени халуунаар дэмжэжэ, 6 хүнһөө бүридэһэн звено эмхидхээд, намайе звеньеводоор томилhон байха юм. Бидэнэртэ 3 гектар газар үгтэһэн байгаа.

Иимэ харюусалгатай даалгабари абаад байхадаа, манай звеногой гэшүүд тарилгада бэлэдхэлые түргэнөөр ябуулба. 10 центнер үнэһэн, 5 центнер шубуунай аргал суглуулагдаһан, поли дээрэ 1000 шарга наг шэбхэ зөөгдэһэн байгаа. Энээнһээ гадна, тарилгын урда тээ поли дээрэ 100 центнер үжэнхэй наг шэбхэ тараагдаһан байна.

Тарилга хэхэ газараа модо шуулуунһаа һайса сэбэрлээд, 20 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалаабди. Мүн хартаабхын тарилгые хоройлхын зорилгоор, звеногой гэшүүд 300 хэһэг һаднаг, 1200 хэһэг һургаар отолжо, зөөһэн байха юм.

«Тулунска сеянец № 8/157», «Ранняя Роза» ба нютагай хартаабхын үрһэн таригдаа һэн. Хүрэнгэеэ һуулгахын урда тээ хартаабха бүхэниие һайса шалгаа һэмди.

Хартаабхын сэсэглэжэ байхада гурба-дүрбэ дахин буртаг үбһэн түүгдэһэн, мүн хэдэн удаа нэмэлтэ тэжээл үгтэһэн байха юм.

Түрүү агротехникые үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар, манай звено 1948 ондо гектар бүриһөө 480 центнер хартаабха хуряаба. «Тулунска сеянец № 8/157» үрһөөр тариһан участогһаа илангаяа үндэр ургаса абтаа.

Энээнэй ашаар, манай колхоз гүрэндэ хартаабха тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээд, тарилгада бардам хүрэхэ эрхим шанартай үрһэ хааһан байна.

Манай звеногойхид нэмэлтэ түлбэри болгон 96 центнер ба ажалта үдэрнүүдтээ горьтойхон тооной хартаабха абаһан байха юм.

Бидэнэр недондонойгоо дүй дүршэлые улам арбидхан, мүнөө жэлдэ га бүриһөө 500 центнер хартаабха хуряаха уялга абаад, тэрээнэ дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Ахада овощь таригдажа эхилээ

Һарьдаг хүбшэтэй үндэр газарта байһан Ахын аймагта мэнэ һая болотор тарыан ба овощь таригдадаггүй байгаа. 1948 он болотор нэгэшье огородой культура таригдадаггүй һэн.

Недондо жэлһээ эндэхи колхозууд огородой культурануудые тарижа эхилбэ. Жэшээнь, «Улаан Аха» колхоз 1,5 га газарта хартаабха тарыад; 97 центнер ургаса хуряаһан байха юм. Мүн «Улаан Шарза» колхоз 0,30 га газарһаа 10 центнер хартаабха хуряагаа.

Б. Дашиев.

Түсэбһөө гадуур—2.220 пүүд

1948 ондо «Улаан-Тооро» колхоз орооhото культурануудай бараг һайн ургаса хуряаһан юм. Тэрэнэй ашаар, тарыа тушаалгаар гүрэнтэеэ болзорһоо урид тоосоод, Эхэ ороондоо түсэбһөө гадуур 740 пүүд тарыа тушааһан байна.

Энэ жэлдэ үшөө үндэр ургаса туйлахын түлөө эртэнһээ оролдожо, «Улаан-Тооро» колхозойхид үрһэ хааха түсэбөө Түнхэнэй аймаг соо түрүүлэн дүүргээ. Мүнөө түсэбһөө гадуур 2220 пүүд үрһэ хаагаад байна. Колхознигууд Ш. Холхоев, Б. Холонгуев гэгшэд үрһэ хааха ба сэбэрлэхэ хүдэлмэринүүдые түргэнөөр дүүргэхын түлөө үнэн сэхээр тэмсэһэн байха юм.

С. Танхаев, «Улаан-Тооро» колхозой гэшүүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мал ажалай түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад: (зүүн гэрэлээ) Баитраин аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермые даагша П. Устинов, мүн тус аймагай «Улаан Эрхириг» колхозой ОТФ-е даагша Г. Нимаева ба Кяхтын аймагай «Улаан Табангут» колхозой ОТФ-е даагша Д. Лодомпилов гэгшэд.

М. Минеевэй фото.

Тянь-Шаниин үндэр хада уулануудаар (Казахскэ ССР).
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Аман-Карогай гэжэ дабаан дээрэ.
ТАСС-ей фотохроника.

Түмэрзамайхидай клуб

Улан-Удын түмэрзамайхид ажалайнгаа үдэрые дүүргээд, үдэшэндее өөнэдынгее клуб соо суглардаг. Клуб соо орохэдо, уужам ехэ ба hаруул hайхан зал, хананууда-рынь вождьнорой портредүүд, мүн Советскэ Союзай ба Союзна республикануудай гербнүүдэй, Советскэ Союзай орденууд ба медальнуудай стендүүд hуулгаатай. Тэрэшэлэн табанжэлэй түсэбые болзорhоонь урид гүйсэдхэхын түлее советскэ хүнүүдэй тэмсэлые болон манай Эхэ ороной амжалтануудые харуулhан стендүүд хадаатай.

Клубай зарим таhалгануд соо уранhайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилнэ. Жэшээнь, арадай инструментнүүдэй, драматическа, дуунай, баяристнуудай, оркестрэй гэхэ мэтын кружогууд бии. Мүнее эдэ кружогууд уранhайханай самодеятельностиин харалгада Артемовскиин операоhоо «Запорожец Дунайн саана» гэжэ сценэ, мүн Ив. Франкогой «Хулгайлагдаhан зол жаргал» гэжэ 4 үзэгдэлтэй драма ба «Садууд сэсэглэн hалбарна» гэhэн 4 үзэгдэлтэй комеди бэлдээд байна. Гадна, хүүгэдэй дуунай, драматическа болон балетнэ кружогууд хүдэлмэрилжэ байдаг. Кино-картина, концерт, зүжэг наадан хододоо харуулагдадаг байха юм.

Энэ клуб мүнее гансаханшье Улан-Удын түмэрзамайхидай бэшэ, харин узелай бүхы хүдэлмэришэдэй культурно-гэгээрэлэй центр болонхой.

Эндэ үнгэргэгдэдэг лекциүүдэй темэнь олон янза. Хүдэлмэришэд уласхоорондын оршон байдал тухай, мүн политическэ ба естественнэ темэнүүдэршье лекциүүдые шагнадаг.

Тэрэшэлэн тус клуб узелайнгаа үйлэдбэриин ажал-ябуулгатай нигта холбоотой байха юм. Хүндэлэлэй Доска, уряа лозунгнууд хүдэлмэришэдые үндэр бүтээсэтэ ажалда уряална. Гадна, стахановецуудай вечер, хуушанай хүдэлмэришэдтэй залуу хүдэлмэришэдэй уулзалгануд гэхэ мэтэ үнгэргэгдэдэг байна.

Клубай дэргэдэ радиотрансляционно узел бии. Энэ узел хүдэлмэришэдэй поселогые хангадаг ба хамта дээрээ 2000 шахуу точкотой юм. Радиоузел болбол Москвагай ба Улан-Удын дамжуулгануудhаа гадна, техническэ ба медицинскэ темэнүүд дээрэ лекциүүдые, уран уншалга болон узелай түрүү хүнүүдэй дүй дүршэл ба тэдэнэй амжалтануд тухай дамжуулгануд хэгдэдэг байха юм.

Мүн эндэ политическэ, уранhайханай, техническэ болон хүүгэдэй гэхэ мэтын хамта арба гаран мянган номтой библиотекэ хүдэлмэрилнэ. Хэдэн зуугаад хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад ба хүүгэд энэ библиотекын эдэбхитэй уншагшад болонхой. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэришэдэй хамтын байрануд ба улаан булангуудта уншалга болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна.

Улан-Удын томохон предприятинуудай нэгэн болохо түмэрзамай узелай хүдэлмэришэдэй клуб хадаа транспортын хүдэлмэришэдэй дунда политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриүүдые үргэн далайсатайгаар ябуулна.

Н. Цыбенов.

Манай эдэбхитэдэй анхаралда

«Бурят-Монголой Үнэн», «Бурят-Монгольская Правда» газетэнүүдэй редакциинууд ба ВЛКСМ-эй Обком болбол 1949 оной февралиин 15-hаа 25 хүрэтэр газетэ, журнал тараалгын республиканска декадник соносхобо.

Декадник болбол газетэ журналнуудые, тэрэ тоодо «Бурят-Монголой Үнэн» газетэ тараалгын лимидүүдые гүйсэд дүүргэхэ гол зорилготой юм. Хэрбээ нютагай партийна, советскэ ба комсомольско организациинуудай газетэ, журнал тарааха хэрэгтэ еhотой анхаралаа хандуулжа, декадничта эдэбхитэд, коммунистнууд ба комсомолецуудые саг дары хабаадуулаад байбал энэ зорилгын амжалтатайгаар дүүргэгдэхэнь лабтай.

Үнгэргэгдэжэ байгаа декаднигта өөhэдее эдэбхитэйгээр хабаадахые, олониитын дунда газетэ, журнал тараалгада үзэгдэhэн дутуу дунданууде ба мүн тэрэшэлэн hайн зүйлнүүдые элирүүлхые танда найданабди. Декаднигай ябаса тухай үргэнөөр информаци үгэжэ байгты (темэнь олон янзын байха гэбэл: декаднигые эмхидхэлгэ, тэрээндэ хүдөөгэй эдэбхитэдэй хабаадалга, декаднигай ябаса, газетэ, журналые захигшадтань хүргэлгэ, политическэ хүдэлмэри ябуулгада газетые хэрэглэлгэ г. м.)

Өөhэдынгее информацинууд, корреспонденциүүд соо декаднигта шалгаржа гараhан нүхэдые харуулха, газетэ, журнал тарааха хэрэгые, «Бурят-Монголой Үнэн» газетэ тараалгын лимидые энэ оной февраль hарада дүүргэхэ тухай ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй заабариин дүүргэлтые hаатуулагшадые хурсаар шүүмжэлхэ хэрэгтэй.

Корреспонденциүүдээ гансахан манай газетэдэ бэшэ, мүн «Бурят-Монгольская Правда» газетын редакцида эльгээхыетнай хүсэнэбди.

Редакци

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОР ОНУУДТА

Силезидэ

(Варшаваhаа бэшэг)

Полинууд, ойнууд, гүбээнүүд харагдана. Байгаалиин шарай өли бодо хубилжа, ойнуудынь үлхэн, хадануудынь үндэр ба эгсэ болоно. Урда зүгтэнь Судетскэ гое шөлөнүүд зурыжа харагдана. Эдэ бүтэдэн дээгүүр шахтын хоолойнууд ба барилганууд олоороо ерэйлдоно.

Городуудынь дүтэ дүтөхэнө, захануудынь хоорондоо нийлэнэ гэхээр. Тэдэнние полинууд ба ногоон фальваркнууд ло ямнарлуулна.

Энэ—Силези гэгээ.

Хэдэн зуун жэлэй турша соо Силези Эхэ ороноhоо таhалагдаад, немецүүдэй өөсөмдэлтэ доро байhан юм.

Гитлеровскэ сэрэгүүдые Советскэ Армиин бута сохиhоной ашаар, Силези дахин Польшодо бусаагдаhан байна.

Хэтэ эзэнайнгаа газар—Силезидэ полягуудай бусажа ерэхэдэнь hандаршаhан ба тоohон—тоборог болгодгошоhон бүусанууд байба. Тэхэрюулэгдэhэн городуудай гөрнүүдынь 40 процент хүрэтэрее hэндаргагдаhан, коммунальна ба байра байдалай бэрилганууд дуурhэн шахуу үгы хэгдэhэн байгаа. Металлурги ба текстильнэ ажаүйлэдбэриин хахадhаа ехэнь hандаргагдаhан байгаа. Немецкэ фашистнууд бүхы түмэр харгын 63 процентые таhа сохиhон байба. Деревнидэхи өдлүүриин тэзарай гурбанайнь нэгэ хубида минэнүүд зоогдоhон, барилгынь гурбанай нэгэ хуби галдагдашаhан байгаа.

Дэйнай урда тээхи Польша ажаүйлэдбэриин талаар хүгжэлтэ багатай, гэгдэнги орон байhан юм. Мүн ажаүйлэдбэриин хахадынь английскэ, американска, французска, германска, бельгийскэ капиталай хамаата байба. Шулуу нүүрhэнэй шахтануд, металлурги, нефтиин үйлэдбэри, электротехническэ предприятинууд хилын саадахи өлдэб акционернэ обществонуудай гарта байгаа бэлэй.

Ажаүйлэдбэриин талаараа Польшын гээгдэнги байhан ушэрынь юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, тэрэ хадаа үни удаан саг соо Силезидэхи байгаалиин баялигhаа таhагдаhан байба. Котовицкиин бэ Домбровскиин ажаүйлэдбэриин районууд Силезидэхи кокс болодог шулуун нүүрhэ эшагладаггүй ушарhаа, амжалтатайгаар хүгжөөхэ аргагүй байгаа hэн.

Демократическа Польша хадаа Силезие бусаажа абаад, тэрээнээ hэргээн хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадал ба зоориеэ бүрин зорюулжа байна. Орон доторхи нинтын шөнэ байгуулалта хадаа ажаүйлэдбэридэ гадаадаhаа добтолон орохо ябадалай хэтэдээ усадхагдаhаниие ба ороп дотор ажаүйлэдбэриин хүсэн түгэсөөр хүргэжэ полягууд омогоор хөлөдэг.

«Силези—ороноймнай хяhа гэгээ». — гэжэ полягууд омогоор хэлөдэг.

Домбровско ажаүйлэдбэриин районой Вроцлав, Свидницы, Вальбжиха, Кладзко ба бусад городуудай заводуудтай, шахтануудтай нэгэдүүлhэн ябадал хадаа Силезие Европын индустриальна томо центрнүүдэй нэгэн болгоо.

Силезидэ hэргээн бодхоолгын хүдэлмэри гүйсад дүүргэгдээдүй, гэбэшье тэрэ хадаа ороной өкономическа ажабайдалда ехэ удхашанартай болонхой. Мүнее үедэ Силези хадаа Польшын бүхы ажаүйлэдбэриин продукциин дүрбэнэй нэгэ хубие, Польшын шулуу нүүрhэнэй гурбанай нэгэ хубие үгэнэ.

* *

Силезиин столица—Вроцлав тон түргэн hэргээн бодхоогдожо байна. Эндэ хуушанай шэрээр гоеоhон зурагуудтай, часын байха шобогор башнитэй ратушын (городой захиргаанай газарай) гэр, театр, байрын гэрнүүд, магазинуул, сэбэр ба үргэн улицануул, сөсөг тариhан үргэн талмайнууд үзэмжэтэй.

17 мянгэн гектар талмай дээрэ нөмжын байhан городой 68 процентнь hандаргдаhан байгаа. Советскэ полкнуудай шанга турилтые hаатуулха гэжэ оролдон, немецкэ командованы хадаа бүхы квартлануудые төhөлхэ, гэталшагүй hаадармаг болгохо гэжэ захирhан юм. Немецкэ гарнизоной начальник генерал Нигофай захиралтаар, городой тэг дунда хэды квартлануд үгы хөгдөөд, тэрэ hуури дээрэнь аэродром бариhан байгаа.

Городой муниципальна засатаархид Силезиин столицые hэргээн бодхоолгын хүдэлмэритэй бидэниие танилсуулба. 1948 оной зун городой 300 мянган хүн зондо 160 мянган байра үгтее. Городой водопроводой 70 процентнь уhа үгдэг болоо. Хуушан түхэлдее оруулагдаhан городой улицануудай уталь 200 километрhаа дээшэ болоно. Ажаүйлэдбэриин предприятинуудай ехэнхи хубинь мүнее хүдэлжэ ахилээ.

Хоорондоо мурысэдэг Варшава ба Краков хэдэн зуун жэлэй турша соо Польшын культурна центрнуудынь байгаа. Энээнhээ хойшо энэ мурысөөндэ Вроцлав оролсобо. Энэ хадаа өөрыгее политическа ба экономическа удхашанараар Польшын гурбадахи город болоно.

Силезиин столицада арбэ гаран мянган студентнүүдэй hурадаг университет, политехническэ институт, правительствын шиидхэбөрөөр hаяхан биш болгогдоhон уранhайханай дээдэ hургуули бии. Хэдэн зуугаад мянган номуудтай (тэрэ тоодо эртэ урда сагай хэблэлэй номуудтай ба үни удаанай олдохоо шухаг олон гэр бишагүүдтэй «Оссолинеум» гэжэ библиотекэнь Вроцлавай омгорхол болоно. Энэ библиотекэ үни удаан саг соо Львовто байhан юм, тэд 1946 ондо украинска арад энөөнине Вроцлавта бэлэглэhэн байна.

Амталан тайбан байдалые хамгаалгада зорюулагдаhан, бүхэдэлхэйн культурын ажал-ябуулагшадай конгресс 1948 ондо Вроцлавта болоhон байна. Дай үүсхэгшэдтэ өсэргүү, англо-американскэ империализмда өсэргүү тэмсэлдэ уряалhан хүсэ ехэтэ үгэнүүд конгрессэй трибунаhаа хэдэн арбаад хэлэн дээрэ дуулдаhан байха юм.

* * *

Силезиин зүрхэниинь—шулуун нүүрhөнэй шахтануд, тэрэнэй хүдөлгэхы хүсэниинь — шахтернууд болоно. Силезиин шахтернууд шөнэ Польшын түлее тэмсэгшэдэй түрүү отряд мүн. Силезиие немецүүдэй өзэрхэжэ байхэ үедэ шахтернууд нөгөөнтэбашэ восстани хэжэ бодоhон ба арадай революционно хүдөлөее толгойлон өмхидхедог байгаа. Далхэйн хоердохи дайнай жэлнүүдтэ төдөнэй олонхинь партизанскэ отрядуудай зэргэдэ ябажа, немецүүдтэ өсэргүү ерид тэмсөhөн байна.

Силезиин шахтернууд мүнөөшье шанэ Польшын түлее тэмсөлөй түрүү зэргэдэ ябанад. Эдөнөр улам бүри олон боложо байна.

Силезиин шулуу нүүрhэнэй копинууд мүнее нүүрhэ малтэн абалгаяа hара бүри дээшэлүүлнэ. 1946 ондо Силезидэ 47 миллионhоо дээшэ тонно шулуу нүүрhэн абтаhан байгаа hаа, 1947 ондо — 59 миллион үлүүтэй тонно болоо. 1948 ондо Польшын нүүрhэ абалгань дайнай урда тээхи хэмжээдэ хүрее.

Силезиин шахтернууд (тусхайлан хөлөбөл, жинрэй шахтер Петровский) ажалай үндэр бүтээсын түлее хүдөлөөндэ эхи табиhан юм. Энэнь мүнее бүхы орон дотор дэлгэрээ.

Мүн Силезиин металлургнуудшье Польшодоо багабэшэ алдартай ба хүндэтэйнүүд болонхой. Металлурги хадаа Силезидэхи ажаүйлэдбэриин хоердохи hалбаринь байна.

Силезиин руднигууд, домнануд, мартенүүд булгадаа шахуу hэргээн бодхоогдоод, мүнее бүхы шадалаараа хүдэлмэрилжэ байна. Силезидэ хайлуулhан шэрөөр ба буладаар станогуудые, тракторнуудые, сеялкэнүүдые, плугуудые, корабльнуудые бүтээнэ. Польшын металлургиин ургажа байhаниинь — хүн бүхэндэ хүртэхэ жэшээнэй булад хайлуулан гаргалгын ургалта дээрөhөө харагдана. Польша 1947 ондо хүн бүридэ 64,5 килограмм хүртэхэ жэшээтэйгээр булад үйлэдбэрилдэг байгаа. Дайнай урда тээ хүн бүридэ арай гэжэ 40 килограмм хүртэхэ жэшээнэй байhан юм.

* * *

Ороной ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэхын тулда Силезидэ түйлай ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Силезиин өкономикые гүйсэд hэргээн бодхоохо зорилго польско гурэнэй үмэнэ табигданхай.

Силезидэ машина бүтээлгын, химическэ, газова ба бусад шэнэ түрүү зэргын заводууд баригдаха бүйна. Силезиин шулуу нүүрhэнэй ажаүйлэдбэри саашадаа бүри амжалтатайгаар хүгжөөтдэхэ байна. Мүнее хүдэлжэ байгаа шахтануудтай зэргэлээд, шэнэ шэнэ шахтануд тогтоогдохонь.

Портнууд тээшэ түсэбай еhоор шулуунүүрhэнэй өльгэтдэжэ байлгые хангахын тулада, далай тээшэ ошоhон түмэр харгынуудые шанэдхэн табиха асуудал шиидхэгдэжэ байна.

Силезиин шулуун нүүрhэн хадаа Польшын хани хүршэ Чехословакида улам ехэ хөмжэтэйгээр өльгөөгдөхэ болоно. Чехословакиин Остравско-Моравска ажаүйлэдбэриин район мүнөөшье Польшоhоо шулуу нүүрhэ ехэхэнээр абэжа байна. Силезско-Домбровско ба Островско-Моравска бассейнуудэй хани барилсазниинь hаяын жэлнүүдтэ улам улам хүгжөхэ юм. Польша Чехословакиг хоерой ажахын холбоое hая болотор hандаргажа байhан хаалта мүнее өсөслэн үгы хөгдөэ. Силези хадаа өдө хоер славянска демократическа гүрэнүүдэй экономическа бүхэ гэгшын хани харилсазнай холбогдохо газар болонхой.

Я. Макаренко.

Хилын саана юун болоноб

Париждахи демонстраци

ПАРИЖ. (ТАСС). 1934 оной февральда Франци дотор фашистска урбалта хэхэ гэгшэдые французска ажалшадай ба демократуудай илаhан сагhаа хойшо 15 жэлэй ойдо зорюулагдан Парижда февралиин 14-эй үдэр туйлай ехэ демонстраци боложо, 3 час шахуу үргэлжэлбэ. Тус демонстрацида коммунистическэ партиин парижска районуудай ба город шадарай организацинууд, унитарна социалистическэ партиинхид, «Эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэд» гэжэ организаци, Ажалшадай бүгэдэниитын конфедераци, французска эхэнүүдэй Союз, Эсэргүүсэлтэ хэлсэhэн олонтоото организацинууд ба бусад хабаадаа.

Республикын статуй гэдэгтэй зэргэлээд байдаг Республика гэжэ талмай дээрэ тодхогдоhон трибунын үмэнэ Франциин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй гэшүүд: Морис Торез, Жак Дюкло, Марсель Кашен, Андре Марти, Этьен Фажон, Леон Мове ба бусад, унитарна социалистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэд-генеральна секретарь Эли Блонкур рүүтэй, БКТ-гэй хүтэлбэрилэгшэ Бенуа Фрашон түрүүтэй, «Эб рамдалай ба эрхэ сүлөөгэй тэмсэлшэд» гэжэ организацин лөөлэгшэд Фарж түрүүтэй, тэрэлэн ажалшадай демократическа доошье олон түлөөлэгшэд байб

Демонстрантнууд улаан тудые ба плакадуудые баринхай ба, тэдээн дээрэнь ингэжэ бэ тэй: «Французууд хэзээшье Сс скэ Союзда эсэргүү дайлалд гүй!», «Атлантическа пакт үгы лог!», «Үгырэн хоohоруулха т дайнда бэлэдхэхэ түсэб—Мар лай түсэб hалан тонилог!», «Ж Мок—алууршан», «Горнягуудта нисти!», «Вьетнамтай эб най дал!», «Франциин бэеэ даанги хые хамгаалхын тулада нэгэдэ «Бүхы дэлхэй дээрэ эб найра лай агууехэ түшэг бологшо Сс скэ Союз мандаха болтогой!», найрамдалые хамгаалхын ту эрхилhэн ябуулганууда йнь т агууехэ Сталинда спасибо!» мэтэ.

Аюулгүйн Советдэхи СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик аюулгүйн Советдэй түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Секретариат болбол февралиин 8-да Советдэй түрүүлэгшэдэ Аюулгүйн Советдэхи советскэ түлөөлэгшэ А. Я. Малигай эльгээhэн иимэ бэшэг тунхаглаба:

«Триестын сүлөөтэ территориин губернаторые томилхо тухай асуудал Аюулгүйн Советдэй ойрын заседаниин зүблэхэ зүйлдэ уруулгуйха золтой байнаб».

Энэ асуудал ба мүн Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида гэш болгон абыт гэhэн Корейскэ Р публикын мэдүүлгэ февраль 15-да Советдэй заседани дээрэ рагдахань гэжэ Советдэй сек тариат мэдүүлhэн байна.

Греческэ 36 демократуудай хэрэгүүд тушаа приговор

АФИНА. (ТАСС) Греческэ 36 демократуудые сүүдлэбэ. Гэмнэлгын хэрэгүүд барандаа Пирейскэ полициин тусхай таhагай хэhэн бүдүүлиг тойрболго мүн гэжэ, үмөөрэгшэд балшыса тодоруулаа.

Бүхы гэмнэлгын гутамшагаар буруу hүрэбэшье, сүүд хадаа д-р Хаджий Оаннос ба Георгий Андонакос гэгшэдые саазалха, 5 хүниие —бүхы hаhан соонь түрмэдэ хааха ба ондоо табыень — 20 жэл түрмэдэ хааха гэжэ шиидхээ.

Hаhаараа түрмэдэ хаагдахаар сүүдлэгдэгшэдэй дунда — Пиреын республиканска клубуудай Союзай түрүүлэгшэ байhан Георгий Мундреас бии. Энэ хадаа сүүд дэ эрэлхэг байhанайнгаа түлее hаhараа түрмэдэ хаагдахаар шиидхдээ. Коммунистическэ партида нии хамаатай бэшэ байhые, бу Пирея ба тэндэхи полициин орн нуудшье мэдэхэ, теэд коммунис ческэ партиин политикые бур шааhан мэдүүлгэдэ яабашье гар табихагүйб, юундэб гэхэдэ, үхэ hее айжа али бүхы политичес мэдүүлгэ хээ hаа, хүн нэрэсэ тааха байна. Тиимэ ушарhаа, лөөтэ хүн байhан сагтаа өөрын политическэ үзэл бодолые найр лан хэлэхэ дуратай байха байн

Эйзенхауэр—сэрэгэй талаар Трумэнай главна советник болобо

ВАШИНГТОН. (ТАСС). «Генерал Эйзенхауэрые главнокомандалагшын (Трумэнай) ба оборонын Министрын дэргэдэхи сэрэгэй главна советнигэй тушаалда саг зуура томилхо гэ. Эйзенхауэр энэ тушаалаараа штабуудай начальнигуу нэгэдхэгдэhэн группын заседан нуудта хабаадаха ба түрүүлэгшэ уялга дүүргэхэ байна» гэжэ гаан Байшан мэдээсэбэ.

ХРОНИКО

Мэдээжэ тагнуулша, американска журналистка А. Л. Стронг гэгшэ, гадаадын харилсаануудай зарим чиновнигуудай оhол назагайhаа шалтагаалан СССР-тэ шургаад байhанаа, үсэгэлдэр гүрэнэй аюулгүйе сахиха органуудаар арестовалагдаа. Г-жа Стронг болбол Совет скэ Союзда эсэргүү шпионско-hуй хэлэй ябуулга хэдэг байгаа.

Тэрэ хадаа hаядаа Советс Союзhаа сүлэгдэхэнь гэжэ мэд сэгдэнэ.

ЗАРЛАЛ

Поэт-оршуулагша Семен Дунаевай түрэhэнhее хойшо 50 жэлэй ба литературна ажал-ябуулгынь 25 жэлэй ойнуудта зорюулhан творческо вечер 1949 оной февралиин 19-эй үдэшын 8 часта, НИИКЭ-гэй (Кирова, 27) научна библиотекы уншалгын зал соо болохонь. Энэ дэ уранзохеолшод, журналистнуу наукын ба искусствын хүдэлмэрилэгшэд уригдана.

БМАССР-эй ССП.

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСАНОВ.

СССР-эй УРАНhАЙХАНАЙ ФОНД

СССР-эй уранhайханай фондын БМАССР-тэхи түлөөлэгшын мэдэлдэ байгаа уранhайханаар үйлэдбэрилгын мастерской

Предприятинууд, заводууд, фабрикануд, колхозууд, совхозууд, МТС-үүд, худалдаа-наймаанай организацинуудhаа, энгэй хүнүүдhээ, мүн аймагуудташье гаралгатайгаар уранhайхан зурагуудай **захилнуудые абаха гэбэл:** *творческо картинануд ба портредүүдые (тоhон шэрээр) зураха, элитэ ехэ уранзураашадай картинануудай копинуудые буулгаха, тугуудээрэ гербнүүд ба лозунгнуудые зураха, холст, сагаан бүд болон саарhан дээрэ элдэб янзын портредүүдые зураха, картинануудые hажаалгаг буулгаха, плакадууд, диаграмануд, картограмануд, ханын газетэнүүд, хүндэлэлэй доскануд, лозунгнууд болон цитадуудые зураха, демонстрацинуудай колоннонуудые ба карнавальна болон бусад наадануудые, улицанууд, талмайнууд, садууд, сэнгэлгын гизагнууд, клубууд, улаан булангуудуд, магазинууд, худалдаа-наймаанай киоскнууд, витринэнүүд болон театрын зүжэг наадануудые уранhайханаар гоёон шэмэглэхэ, модоор ба ондоошье зүйлнүүдээр скульптурануудые хэхэ байна.*

Захилнууд эрхим шанартайгаар ба хүнгэдхэhэн сэнгээр бүтээгдэнэ. Мастерскойдо элдэб янзын хүдэлмэриүүдэй образецүүд бии.

10-hаа 13 час болотор захилнууд (амаралтын үдэрhее бэшэндэ абтаха.)

Адрес: **город Улан-Уда. Рабочая 20, Художественно-производственные мастерские, телефон № 6-74.**

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ. ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23, АТС— 1-80, заместителей отв. редактора—7-85, ответ. секретаря 3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; сельского хозяйства, промышленности и транспорта, писем трудящихся, внутренней информации —6-84, объявлений—2-64 (2 зв.). Для междугородних переговоров — 16.

Н—02211. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000